NORAKSTS

Lieta Nr. A 42 7775 08
Lietvedības Nr. A 5009-09/8

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 12.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis M.Birkmanis,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu *K.R.* pieteikumā par Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu apmierināts *K.R.* 2008.gada 19.septembra iesniegums par pabalsta piešķiršanu sakarā ar to, ka pieteicēja dēlam nav nodrošināta vieta pirmskolas bērnu izglītības iestādē, nodrošinot pabalsta aprēķinu ar 2008.gada septembri.

Aprakstošā daļa

[1] Ar 2008.gada 19.septembra iesniegumu Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta Administratīvajai pārvaldei *K.R.* lūdza piešķirt pabalstu sakarā ar to, ka viņa dēlam nav nodrošināta vieta pirmskolas bērnu izglītības iestādē.

2008.gada 23.septembrī Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta Administratīvā pārvalde pieņēma lēmumu Nr.2-1/DIJ-08-4031-ap (turpmāk arī – sākotnējais lēmums), ar kuru nolēma atteikt piešķirt pabalstu *K.R.*.

[2] Nepiekrītot sākotnējam lēmumam *K.R.* to apstrīdēja Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta direktoram, kurš ar 2008.gada 11.novembra lēmumu Nr.2-1/DIJ-08-4031-ap (turpmāk arī – Lēmums) nolēma atstāt negrozītu sākotnējo lēmumu.

[3] 2008.gada 15.decembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *K.R.* (turpmāk arī – pieteicējs) pieteikums par Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu apmierināts *K.R.* 2008.gada 19.septembra iesniegums par pabalsta piešķiršanu sakarā ar to, ka pieteicēja dēlam nav nodrošināta vieta pirmskolas bērnu izglītības iestādē, nodrošinot pabalsta aprēķinu ar 2008.gada septembri.

Pieteicējs pieteikumā norāda tālāk minēto.

[3.1] Pieteicēja dēls *K.R.* tika reģistrēts Iedzīvotāju reģistrā 2006.gada 28.aprīlī ar reģistrēto adresi Rīgas pašvaldības teritorijā – */adrese/*.

Par šo faktu 2006.gada 12.maijā tika saņemta izziņa no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes iesniegšanai Rīgas 200.pirmskolas izglītības iestādē, piesakot bērnu rindā šajā izglītības iestādē uz 2008.gada septembri.

[3.2] 2006.gada 21.novembrī Rīgas dome pieņēma noteikumus un saskaņā ar šo noteikumu otro punktu tiesības saņemt pabalstu par bērnu, kas sasniedzis pusotra gada vecumu, ir vienam no vecākiem (aizbildņiem), ja bērns vismaz gadu iepriekš pieteikts reģistrācijai rindā uz vietu Rīgas pašvaldības izglītības iestādē, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu un iesniegumā norādītajā laikā attiecīgajā iestādē netiek nodrošināts ar vietu pirmsskolā, un bērna un vismaz viena vecāka (aizbildņa) dzīvesvieta vismaz gadu ir deklarēta Rīgas administratīvajā teritorijā.

Noteikumi tika pieņemti vairākus mēnešus pēc tam, kad pieteicēja dēls tika pieteikts pirmsskolas izglītības iestādē.

[3.3] Lēmumā nav ņemta vērā Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta trešā daļa, saskaņā ar kuru nepilngadīga bērna dzīvesvieta ir vecāku dzīvesvieta, ja vecāki nav deklarējuši viņa dzīvesvietu citur.

[3.4] Lēmums neatbilst arī Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 81.panta ceturtajā daļā noteiktajam, ja iesniegumā par administratīvā akta apstrīdēšanu minēts apstrīdēšanas pamatojums, augstākas iestādes lēmuma pamatojumā norādāmi argumenti attiecībā uz šo iesniedzēja pamatojumu.

[3.5] Lēmuma pieņemšanā nav ievēroti lietderības apsvērumi, kā arī nav ievērots APL 66.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktais, ka iestāde lemj par administratīvā akta piemērotību attiecīgā mērķa sasniegšanai.

[3.6] Fakts, ka pieteicēja dēls kopš dzimšanas ir dzīvojis Rīgā, iestādei bija zināms – reģistrējot dēla dzimšanu Rīgas domes pakļautībā esošajā Rīgas pilsētas Dzimtsarakstu nodaļā, kur tika norādīta pieteicēja dēla dzīvesvieta.

[3.7] Pieņemot Lēmumu, nav ievēroti visi administratīvā procesa principi, lai maksimāli nodrošinātu un aizsargātu privātpersonas tiesības uz tiesību aizsardzību.

[4] Atbildētāju pārstāvošā iestāde Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departaments tiesā iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, pamatojoties uz Lēmumā un tālāk minētajiem apsvērumiem.

[4.1] 2006.gada 12.maija izziņa tika pieprasīta iesniegšanai Rīgas 200.pirmsskolas izglītības iestādē atbilstoši tobrīd spēkā esošā Departamenta 2006.gada 1.februāra reglamenta „Kārtība bērnu reģistrācijai un uzņemšanai Rīgas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs un iestādēs, kuras īsteno pirmsskolas izglītības programmas" 2.1.punktam.

[4.2] *K.R.* tika reģistrēts 1.pakāpes rindā. Šajā rindā reģistrē bērnus, kuri deklarēti Rīgā un nav uzņemti nevienā pirmsskolas izglītības iestādē.

[4.3] Departaments, būdams Rīgas 200.pirmsskolas izglītības iestādes augstāka iestāde, ir konstatējis, ka pieteicēja dēls ir reģistrēts izglītības iestādes 1.pakāpes rindā kļūdaini, jo bērna dzīvesvieta nebija deklarēta Rīgā brīdī, kad viņš tika reģistrēts izglītības iestādes rindā.

[4.4] Departaments uzdeva tām Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēm, kurām šāda veida kļūda tika konstatēta, novērst minēto kļūdu, nosūtot vecākiem, kuru bērni reģistrēti izglītības iestādes 1.pakāpes rindā, nebūdami deklarēti Rīgas administratīvajā teritorijā, vēstules ierakstītā pasta sūtījumā, kurās ir norādīts, ka bērna vecākiem tiek dots 30 dienu termiņš dokumentu, kas apliecina, ka bērna dzīvesvieta ir deklarēta Rīgas administratīvajā teritorijā, iesniegšanai izglītības iestādē. Šīs prasības neievērošanas gadījumā, bērns tiktu pārreģistrēts 3.pakāpes rindā – rindā, kurā reģistrēti bērni, kuru dzīvesvieta deklarēta ārpus Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas un kuri nav uzņemti nevienā pirmsskolas izglītības iestādē.

Tā kā saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Iedzīvotāju reģistra departamenta centrālās datu bāzes datiem *K.R.* dzīvesvietas adrese Rīga, */adrese/* ir deklarēta 2008.gada 8.septembrī, viņa vieta izglītības iestādes 1.pakāpes rindā tika saglabāta.

[4.5] Departaments neapšauba bērna dzīvesvietu, taču uzskata, ka nav pieļaujama Rīgas domes 2006.gada 21.novembra saistošo noteikumu Nr.61 „Par pašvaldības pabalstu vecākiem (aizbildņiem), kuru bērns netiek nodrošināts ar vietu Rīgas izglītības iestādē pirmsskolas izglītības programmas apguvei" 2.punkta 2.2.apakšpunkta un 11.punkta 11.1.apakšpunkta paplašināta tulkošana.

[5] Pieteicējs iesniegumā tiesai *(lietas 45.lapa)* piekritis lietas izskatīšanai rakstveida procesā. Pamatojoties uz APL 114.panta pirmo daļu, tika pieņemts lēmums lietu izskatīt rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, pārbaudot lietas materiālus un noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[7] Pieteicējs pieteikumā lūdz atbildētājai uzlikt par pienākumu izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru pieteicējam no 2008.gada septembra tiktu piešķirts pabalsts, pamatojoties uz to, ka pieteicēja dēlam nav nodrošināta vieta pirmskolas bērnu izglītības iestādē.

Līdz ar to tiesai jāizvērtē vai lietā pastāv priekšnosacījumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[8] Rīgas domes 2006.gada 21.novembra saistošie noteikumi Nr.61 "Par pašvaldības pabalstu vecākiem (aizbildņiem), kuru bērns netiek

nodrošināts ar vietu Rīgas izglītības iestādē pirmsskolas izglītības programmas apguvei" (turpmāk – Saistošie noteikumi) nosaka kārtību, kādā tiek piešķirts un izmaksāts pašvaldības pabalsts vecākiem (aizbildņiem) vai to pilnvarotajām personām, ja bērns netiek nodrošināts ar vietu pašvaldības izglītības iestādē, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu Rīgas administratīvajā teritorijā (turpmāk – pabalsts), kā arī kārtību, kādā tiek atteikta pašvaldības pabalsta piešķiršana vai pārtraukta tā izmaksa.

Saistošo noteikumi 2.punkts nosaka, ka tiesības saņemt pabalstu par bērnu, kas sasniedzis pusotra gada vecumu, ir vienam no vecākiem (aizbildņiem), ja:

2.1. bērns vismaz gadu iepriekš pieteikts reģistrācijai rindā uz vietu Rīgas pašvaldības izglītības iestādē, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu, un iesniegumā norādītajā laikā attiecīgajā iestādē netiek nodrošināts ar vietu pirmsskolā;

2.2. bērna un vismaz viena vecāka (aizbildņa) dzīvesvieta vismaz gadu ir deklarēta Rīgas administratīvajā teritorijā.

Tātad bērna vecākiem (aizbildņiem) vai to pilnvarotajām personām, ja bērns netiek nodrošināts ar vietu pašvaldības izglītības iestādē ir tiesības saņemt pabalstu, ja persona, kura pieprasījusi pabalstu atbilst augstāk minētajiem kritērijiem.

[9] Lietā nepastāv strīds par to, ka pieteicējs savu dēlu gadu iepriekš bija pieteicis reģistrācijai rindā uz vietu Rīgas pašvaldības izglītības iestādē, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu un uz pabalsta pieprasīšanas brīdi bērns bija sasniedzis pusotra gada vecumu. Tāpat lietā nav strīda, ka vecāku dzīvesvieta vismaz gadu ir deklarēta Rīgas administratīvajā teritorijā un bērna dzīves vieta pēc tā piedzimšanas ir reģistrēta Rīgas administratīvajā teritorijā.

Lietā pastāv strīds par to vai atteikums pabalsta izmaksai var tik pamatots ar apstākli, ka bērna dzīvesvieta vismaz gadu nav bijusi deklarēta Rīgas administratīvajā teritorijā.

[10] Dzīvesvietas deklarēšanas likuma (likuma redakcijā, kas bija spēkā Lēmuma pieņemšanas brīdī) 6.panta pirmā daļa paredz, ka pienākums deklarēt dzīvesvietu ir Latvijas pilsoņiem un nepilsoņiem, bezvalstniekiem, kuri saņēmuši Latvijas Republikā izdotu bezvalstnieka personu apliecinošu dokumentu, ārvalstniekiem un bezvalstniekiem, kuri saņēmuši uzturēšanās atļauju, kā arī bēgļiem (turpmāk – dzīvesvietas deklarētājs).

Saskaņā ar minētā likuma panta trešo daļu nepilngadīgo un rīcībnespējīgo personu dzīvesvietu deklarē persona, kura saskaņā ar likumu vai bāriņtiesas (pagasttiesas) lēmumu ir attiecīgās personas aizbildnis vai aizgādnis.

No citētajām tiesību normām secināms, ka ikvienai personai ir pienākums deklarēt savu dzīves vietu, savukārt bērna dzīvesvietas deklarēšana ir bērna vecāku vai likumisko pārstāvju pienākums.

[11] Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta trešā daļa nosaka, ka nepilngadīga bērna dzīvesvieta ir vecāku (aizbildņu) dzīvesvieta, ja vecāki (aizbildņi) nav deklarējuši viņa dzīvesvietu citur.

Minētā tiesību norma paredz nepilngadīga bērna tiesības tikt deklarētam vecāku dzīvesvietā, pie nosacījuma, ja vecāki nav izvēlējušies citu dzīvesvietu savam bērnam un to deklarējuši.

[12] Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Iedzīvotāju reģistrs 2006.gada 12.maijā izsniedzot izziņu Nr.24.24-8/2263-R apstiprinājis, ka vecāki 2006.gada 28.aprīlī, kas sakrīt ar bērna dzimšanas datumu, reģistrējot dēlu *K.R.* Iedzīvotāju reģistrā kā bērna dzīvesvietu norādījuši – Rīga, */adrese/*. Uz izziņas izsniegšanas brīdi dzīvesvietas deklarācija par minēto adresi nav tikusi iesniegta *(lietas 15.lapa)*.

Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Iedzīvotāju reģistra datu bāzes datiem pieteicēja bērna *K.R.* dzīvesvieta 2008.gada 8.septembrī deklarēta Rīgā, */adrese/ (lietas 51.lapa)*.

Izvērtējot augstāk minēto un lietas materiālus kopumā, secināms, ka bērna vecāki nepārprotami pauduši savu gribu, lai bērna dzīvesvieta būtu Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā – Rīgā, */adrese/*, kas sakrīt arī ar bērna mātes *D.R.* dzīvesvietu *(lietas 50.lapa)*. Bērna vecāki nav veikuši nekādas tiešas vai netiešas darbības, kas varētu liecināt par pretējo, vēlmi noteikt bērna dzīvesvietu citur – ārpus Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas.

[13] Saistošo noteikumu 2.punktā izvirzītie nosacījumi, kas ir pamats pabalsta piešķiršanai, tiesas ieskatā, noteikti ar mērķi, lai izvairītos no gadījumiem, kad vecāki deklarē savu bērnu Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā ar mērķi, lai bērns tiktu uzņemts kādā no Rīgas pilsētas pirmskolas izglītības iestādēm vai arī ar mērķi, lai saņemtu pabalstu, lai arī faktiski dzīvo citas pašvaldības administratīvajā teritorijā, kurās šādi pabalsti netiek maksāti.

Saistošo noteikumu nosacījums, ka arī vismaz vienam no vecākiem jābūt deklarētam Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā, ir skaidrojams ar to, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis tiek novirzīts personas deklarētās dzīvesvietas pašvaldībā, veidojot atgriezenisko saiti ar pašvaldības nodokļu maksātājiem, kas dod tiesības attiecīgās pašvaldības iedzīvotājiem saņemt pašvaldības sniegtos pakalpojumus.

[14] APL 8.pants nosaka, ka iestāde un tiesa, piemērojot tiesību normas, izmanto tiesību normu interpretācijas pamatmetodes (gramatisko,

sistēmisko, vēsturisko un teleoloģisko metodi), lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu (17.pants).

Tiesa uzskata, ka atbildētāja, izvērtējot lietas apstākļus ir formāli piemērojusi tiesību normas, secinājumus izdarot vadoties tikai pēc tiesību normas šauri gramatiskās interpretācijas metodes, kas novedis pie nepareiza rezultāta.

Tāpat iestāde pieņemot Lēmumu nav ņēmusi vērā APL 67.panta otrās daļas 6.punktā noteikto, ka administratīvā akta viena no sastāvdaļām ir administratīvā akta pamatojums, kurā it sevišķi ietverami lietderības apsvērumi. Apsverot administratīvā akta izdošanas vai tā satura lietderību, saskaņā ar APL 66.panta pirmās daļas 4.punktu izvērtējama administratīvā akta atbilstība, salīdzinot privātpersonas tiesību aizskārumu un sabiedrības interešu ieguvumu un ņemot vērā, ka privātpersonas tiesību būtisku ierobežošanu var attaisnot tikai ievērojams sabiedrības ieguvums.

[15] Balstoties uz iepriekš minēto, tiesa uzskata, ka atbildētāja nepamatoti atteikusi izmaksāt pieteicējam pabalstu par bērna nenodrošināšanu ar vietu pašvaldības izglītības iestādē, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu Rīgas administratīvajā teritorijā, kas ir pamats šādas rīcības atzīšanai par prettiesisku.

Līdz ar to atbildētājai uzdodams pienākums viena mēneša laikā no tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienas pieņemt lēmumu par pabalsta piešķiršanu pieteicējam ar 2008.gada septembri, pamatojoties uz to, ka pieteicēja dēlam nav nodrošināta vieta pirmskolas bērnu izglītības iestādē, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu Rīgas administratīvajā teritorijā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 254.panta otrās daļas 2.punktu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt *K.R.* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu uzdots Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta pieņemt lēmumu par pabalsta piešķiršanu *K.R.* ar 2008.gada septembri, pamatojoties uz to, ka *K.R.* dēlam *K.R.* nav nodrošināta vieta pirmskolas bērnu izglītības iestādē, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu Rīgas administratīvajā teritorijā.

Uzdot Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamentam viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas pieņemt lēmumu par pabalsta piešķiršanu *K.R.* no 2008.gada septembra, pamatojoties uz to, ka *K.R.* dēlam *K.R.* nav nodrošināta vieta pirmskolas bērnu izglītības

iestādē, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu Rīgas administratīvajā teritorijā.

Piespriest no Rīgas pilsētas pašvaldības par labu *K.R.* samaksāto valsts nodevu desmit latu apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis (paraksts) M.Birkmanis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnesis _____ M.Birkmanis
Rīgā, 2009.gada 12.martā.